

POZDRAVNA REČ

Drage kolege, saradnici i prijatelji Evropskog Centra za Mir i Razvoj (ECPD) Univerziteta za Mir Ujedinjenih Nacija,

Dužnost mi je, te čast i privilegija, da Vas srdačno pozdravim u ime Evropskog Centra i njegovog Izvršnog Direktora, gospodina Negoslava Ostojića.

Naše su zajedničke želje i očekivanja da uspešno i sve sistematičnije nastavimo sa neiscrpnim, slobodnim, ali i dostojnim specifično ljudske svesti traganjima, kako u njenim svetovnim, tako i u religioznim vidovima društvenog javljanja. Naravno, pretpostavka dobrih rezultata rasprave koja pokreće ovako osetljiva pitanja je maksimalna sloboda učesnika u izlaganju njihovih ličnih stavova koji se "drže" sopstvenim argumentima, bez ikakve potrebe da ih bilo ko zastupa. Organizujući okrugli sto *Svest-Religija-Društvo: Na pragu novog humanizma?*, ECPD upravo polazi od takvog stanovišta.

Na pragu novog humanizma, preobraženog celovitošću dubokih ekoloških saznanja sopstvenog "mikrokosmosa", kao da se ljudska svest sa savešću u sopstvenom jezgru, sve otvorenije i jasnije pruža prema interferirajućim i univerzalnim, sebi analognim modalitetima u sveukupnosti prirode. Prema ovoj težnji, svima vidno i uprkos mnogim nemoćnim upozorenjima izrasta globalna pretnja do juče nezamislivih tehnoloških moći na raspolaganju otuđenoj i krajnje izopačenoj, od starina tek naslućenoj a danas jasno vidljivoj, dijaboličnoj neljudskosti. Nije nam lakše ni od saznanja da baš ta ista, vrtoglavo rastuća moć prodiranja u korene stvaranja (pa stoga i razaranja) same prirode, predstavlja neodoljiv izazov bezazlenom i nedoraslom ljudskom detetu koje bi da se igra Tvorca. Na pragu smo najdubljih nedoumica o ljudskoj sudbini skrivenoj koliko u nedorečenostima i jednostranostima savremene nauke, toliko u senkama drevnih i modernih mitova o onostranosti, prirodi, društvu i čoveku. Stoga izgleda da nam nema druge do preispitivanja ogromnog nasleđa istorijskih otpora destrukcijama jedinstvene ljudske materijalne i duhovne svesti i savesti

Sa ovog, Balkanskog tla počelo se drevnom Delfiskom, pa i Sokratovom porukom: "poznaj sebe samog" (γνῶθι σεαυτόν), kao osnovnom logičkom i moralnom ljudskom paradigmom. Mogli smo je istaći i nad vratima ove sale. Zatim slede Platonova i Aristotelova traganja oko ljudske duše, znanja, iskustva ili pamćenja. Ali, izgleda da su prvo, jasno izdvajanje pojma svesti imali stoici, Seneka, Ciceron. Neo-platoničari već razlikuju svesno od nesvesnog. A kao da će tek Sveti Avgustin premostiti mnoge vekove sveukupne prošlosti koliko i budućnosti, ističući shvatanje svesti kao "centra svekolike istine"!

U novo vreme Dekartovog racionalizma svest se ne razlikuje od razuma. Međutim, ovome se protivstavlja Malbranšovo shvatanje svesti pre kao osećanja no saznanja. Za Spinozu svest je neadekvatno i konfuzno saznanje, a po Lajbnicu ona premaša spoznaju prirodnih fenomena i domaša samo biće ljudske duše. Tako stižemo do džinovskih koraka nemačke klasične filozofije koju na ovom putu kruniše Georg

Vilhelm Fridrih Hegel sa uvođenjem krajnje apstraktnog i mnogima teško shvatljivog "apsolutnog duha".

Sledi eksplozija mnoštva prirodnih i društvenih nauka 19-og i 20-og veka, čijim krajem kao da filozofija nije više njihov sastavni deo. A završetkom "modernih vremena" nastupa već pomenuta globalna pretnja slepe tehnološke i socijalne manipulacije svime, pa i ljudskom svešću. Na čelu ove pretnje su kvazi naučni, specijalizovani "idioti", nove sluge vladajuće ekonomsko-političke, tehnološke i ideološke moći, čija svest kao da je definitivno izgubila moralnu savest.

Tako se na pragu "postmodernog" doba, pred nas ultimativno postavlja kategorički zahtev one "luče mikrokozma" pod čijom svetlošću treba sagledati duboku ekološku celinu materijalno-energetskog i duhovnog ljudskog bića u čijoj suštini se prepliću protivrečna načela: od iskona naslućeni izvori stvaranja, koliko i pretnje totalnog razaranja.

Privilegija bi mi bila da sa Vama mogu učestvovati u raspravama ove vrste, što nažalost ovom prilikom zbog obaveza nisam u mogućnosti. Međutim, uviđajući značaj ove teme, ECPD je odlučio da formira jedan stalni, multidisciplinarni expertski tim. On će i ubuduće širom Evrope i sveta, okupljati eksperte raznih struka, ali široke kulture i otvorena uma, kako bi sistematski izučavali fenomen svesti.

I na kraju, u skladu sa starim običajem naroda ovih krajeva, još jednom bih vam poželio dobrodošlicu i uspešan rad, a u ime svih onih koji su ovaj skup pripremali, zamolio da ne zamerite ako smo bilo čime pogrešili.

- Hvala!

Yves-Rastimir Nedeljković